JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. **Woensdag 5 Januarij.** **N°. 1.**

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is **zestig duiten** voor de **vijf woorden**, behalve het zegel.

Publicatie.

IN WEGE EN IN NAAM DES KONINGS,

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE.

Den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Allen, *die deze zullen zien of hooren lezen,* Salut! *doet te weten:*

Dat Hij heeft goedgevonden en verstaan,

Bij deze openlijke afkondiging te doen van het Koninklijk besluit van 1 October 1852 no. 41, luidende als volgt:

» Wij WILLEM III. *bij de Gratie Gods,* KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, *enz., enz., enz.*

Op de voordragt van Onze Ministers van financien en kolonien, van den ,, September 1852 no. 70 (in en uitgaande regten) en lett. A no. 1.

Gelet op den daarbij overgelegden brief van den Minister van buitenlandsche zaken van Z. M. den Koning van *Zweden* en *Noorwegen* van den ,en Julij 1852.

En in aanmerking nemende, dat blijkens denzelven door *Zweden*, met 1sten Januarij 1853, zal voldaan worden aan de voorwaarden, in art. der wet van den 8sten Augustus 1850 (staatsblad no. 47), tot regeling van de belangen der nederlansche scheeptvaart, gesteld.

En voorts gelet op evengemeld artikel, alsmede op artikel 6 derzelfde wet.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1.

Aan de zweedsche schepen wordt, met den *eersten Januarij* 1853, dezelfde vrijdom verleend, welke bij art. 3 § 1 der wet van 19 Junij 1845 (staatsblad no. 28), aan de nederlandsche schepen is toegekend.

Art. 2.

Dezelfde schepen worden, mede met den eersten Januarij 1853, in de kolonien en bezittingen van het rijk in andere werelddeelen, met de nederlandsche schepen gelijk gesteld. Deze gelijkstelling strekt zich niet uit tot de kustvaart in Nederlandsch Oost-Indie.

Onze minister van finantien en van kolonien zijn, voor zooveel ieder hunner aangaat, belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit, hetwelk in het staatsblad zal worden geplaatst.

Het Loo, *den* 1 *October* 1852.
(Get.) WILLEM.

De *Minister van Financien*,
(Get. Van Bosse.
De *Minister van Kolonien*.
(Get.) Chs. F, Pahud.

Accordeert met deszelfs origineel,
De Fung. Secretaris-Generaal bij het Minister van Kolonien,
(Get.) A. L. Weddik.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze worden gepubliceerd en geaffiçeerd, waar zulks te doen gebruikelijk is, en voorts worden geplootst in het staatsblad van Nederlandsch-Indie en in de javasche courant.

Gelast en beveelt, dat alle hooge en lage collegien en ambtenaren, justicieren en officieren, ieder voor zoo hem aangaat, aan de stipte nakoming dezer de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des persoons.

Gegeven te Batavia, den 28 December 1852.

DUYMAER VAN TWIST.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie
De Algemeene Secretaris.
A. PRINS.

Benoemingen.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot assistent-resident van Koetei en de Oostkust van Borneo, *C. Bosscher*, ambtenaar ter beschikking van den gouverneur der Moluksche Eilanden.

Ten vervolge op de bekendmaking, voorkomende in de javasche courant van 11 December 1850 No. 99, wordt bekend gemaakt, dat door *J. H. C. Munder*, kommissionair te Batavia, aan wien bij besluit van 9 December 1850 No. 15, een octrooi voor den tijd van 15 jaren, op de uitvinding, ten doel hebbende eene meerdere productie der vogelnest-klippen op Java, is verleend, ter voldoening aan het bepaalde bij lett. *e* van art. 20 van staatsblad 1844 No. 28 en staatsblad 1851 No. 8, het behoorlijk bewijs geleverd is van het in werking zijn dier uitvinding.

Advertentien.

De resident van Japara maakt bekend, dat op Zaturdag 22 Januarij 1853, des voormiddags ten 10 ure, ten residentiekantore te Pattie, op nieuw zal worden uitbesteed de overvoer van 792 koijangs zout uit de hoofd-depôts te Paradessie instede van te Grissee) naar de zoutverkooppakhuizen in de residentie Japara, en dat de overvoer uit laatst bedoeld depôt, mitsdien geen gevolg zal hebben.

Nagelaten Boedels.

De Weeskamer te Soerabaya geeft bij advertentie van 20 December 1852 kennis, dat het beheer over de nalatenschap van wijlen den Chinees **Kwee Kengboen** opgedragen aan den Chinees *Kwee Keh Yam* en de Chinesche vrouw *Tan Sikuio.*

en roept bij advertentien van den 3 dier maand op:

De erfgenamen of aldegenen die eenig regt, actie of pretentie hebben op den boedel van den ab intestato overledenen heer **J. Jochems** en zijne aldaar woonachtige vrouw *Maria Jansen*, gelijk mede op den boedel van wijlen **Nicolaas van Elten,** om hunne regten te doen gelden of hun debet te voldoen ter Secretarie dier kamer.

Vertrekkende Personen.

Jkhr. mr. *D. C. A. van Hogendorp*, resident van Banjoemaas, met verlof naar Nederland.

H. J. H. van Son naar Europa; deszelfs gemagtigde de heer *H. S. van Son.*

Mevrouw de weduwe *Van der Hucht* en familie; gemagtigde de heer *G. L. J. van der Hucht.*

W. Kreling en echtgenoot naar Nederland.

W. A. Zelle naar Nederland.

J. R. Kampf verlaat Java voor eenen korten tijd.

F. A. N. Lorentz verlaat Java voor eenen korten tijd.

George F. . Peppé verlaat Java.

Majoor *Janssen.*

R. McMillan.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van 20 *December* 1852 *tot* 4 *Januarij* 1853.

Hotel Weltevreden. M. . . J. Vernet en familie, van Batavia. — Mevrouw Permentier, van Padang.

Marine Hotel. F. A. B. Rogenholtz, van Soerabaya. — G. F. Wiegmink, van Manilla. — W. N. Gr. p Hellingman, van Port Philip. — H. Chevalier, van Padang. — W. A. Noordwijns, van idem. — Steijn Parvé' van de reede. — Tiepass, van idem. — van Raders, van idem. — H. de Wijn, van Cheribon. — van Kleeff, van idem. — Logger, van de reede. — J. H. F. F. Kniphorst, van idem.

Hotel der Nederlanden. Goetsee, van Bencoelen. — Deminure, van de reede. — J. A. Stuler, van idem. — F. C, Banditz, van Macao.

Hotel Willem I. J. D. Kurpestein, van Onrust. — W. F. van Westeenen, uit het hospitaal. — B. van Ochten en familie, van Buitenzorg. — C. B. van Peteghem en familie, van idem.

BATAVIA.

Onder de verblijdendste kenteekenen van vooruitgang heeft zich de afgeloopen jaarkring gesloten. Het is de redactie van dit *Dagblad* een waar genoegen het nieuwe tijdvak van hetzelve te mogen openen, met de mededeelingen van daadzaken, welke zonder twijfel de algemeene toejuiching zullen verwerven.

Men meldt van Samarang dd. 28 December jl.

Het Kersfeest, voor alle volken zoo heilrijk, is te Samarang tevens de dag geworden der geboorte eener Christengemeente onder de Javanen. Na jaren voorbereidens naderde met den eersten kersdag het tijdstip, dat eenige Javanen openlijk belijdenis zouden doen van het Christelijk geloof. Te midden eener kampong nabij de hoofdplaats Samarang, is een gebouwtje opgetrokken van bamboe en aarde, met rieten dak en van binnen voorzien van een eenvoudig spreekgestoelte en eenige banken. Dit nederige kerkje was voor den grooten feestdag een weinig uitgebreid en zou alsnu weergalmen van lofpsalmen, den Heere toegewijd. In den morgen van zaturdag den 25sten December, werden de banken weldra bezet door Europeanen en een klein honderdtal Javanen, zoo mannen als vrouwen, ouden en jongen. De zendelingleeraar *W. Hoezoo* beklom omstreeks 8½ ure den spreekstoel en begon in een kort gebed allen den Heere aan te bevelen. Na eene hartelijke toespraak werden vervolgens degenen opgeroepen die belijdenis des geloofs zouden afleggen. Ernstig werden hun de pligten des Christens voorgehouden; met nadruk werd hun gewezen op de voorregten, die zij boven zoo vele anderen hebben, vooral ook werd hun uitdrukkelijk verklaard, dat zij zich niet moesten voorstellen, Europeaan te zijn geworden, maar dat hunne vroegere maatschappelijke gewoonten voor hen verbindend bleven, niettegenstaande zij als onze medeleden der Kerk waren aangenomen; en innig werd voor hun afgesmeekt sterkte in de nakoming hunner belofte, kracht om datgene te vervullen waartoe zij zich in opregtheid des harten zoo gansch vrijwillig verbonden. Roerend, diep bewogen was een ieder die bij deze hoogst plegtige feestviering tegenwoordig was en in menig oog parelde een traan, toen de nieuwe onderdanen van Gods koningrijk, een voor een, overluid hunne belijdenis aflegden en daarna den Heiligen Doop ontvingen. Nadat de prediker een toepasselijk woord tot de Europeanen had gesproken, werd de plegtigheid besloten met een dankgebed aan den Gever alles goeds, die het heugelijk Evangeliewoord had doen verkondigen aan een tiental Indianen, die vroeger nooit van *Jezus* hoorden en nu met ons lotgemeen zijn. Alles ging natuurlijk in de Javaansche taal, behalve eene korte toespraak aan de Europeanen en het afwisselend gezang, hetwelk door hen werd aangeheven onder geleide van een kabinetorgel, hetwelk door een van Samarangs ingezetenen voor die gelegenheid werd afgestaan en bespeeld, zoodat in eene kampong, te midden van Mahomedanen, in een open gebouw, de geboorte van *Jezus* werd bezongen, gelijk met de bede om opregtheid des geloofs voor de nieuwe broeders en zusters.

Zoo mogt de brave en wakkere zendeling *Hoezoo* zich verblijden in de eerste vruchten zijns arbeids van drie jaren, maar hij heeft zich ook eerst willen overtuigen van de waarachtigheid des geloofs van zijne leerlingen, alvorens hun den Heiligen Doop toe te dienen. Die onvermoeibare arbeidsman op den akker des Heeren is vroeg en laat bezig de vrijwillig tot hem komenden te onderwijzen, niet alleen in de Godsdienst, maar ook in het lezen en schrijven der Javaansche taal. Mogt veler belangstelling in de heilige zaak op den eersten kersdag zijn gebleken, het is te hopen dat die belangstelling vermeerdere en dat een iegelijk in opregtheid des harten moge bidden: »Uw Koningrijk kome!"

— Den 31sten December vond te Batavia de openbare verkoop plaats van de landen Pondok Gedè, Tjipinang en Mabloet, welke tot dien dag onder het beheer van den heer notaris *J. C. Meijer* hadden gestaan. Aangenaam was het voor het talrijk aanwezig zijnde publiek dien heer te hooren mededeelen, dat acht tot den inventaris van die landen behoorende lijfeigenen niet zouden worden verkocht, aangezien de eigenaren overeengekomen waren, hen uit den band der slavernij te ontslaan. Naar men algemeen verzekert moet het voorstel tot die vrijgeving zijn uitgegaan van den heer notaris *Meijer*, die reeds zoo dikwerf getoond heeft een warm voorstander van de emancipatie der slaven te wezen. Eere hem, bij wien het eerst de gedachte tot die vrijgeving opkwam, en eere hun die dezelve met warmte omhelsden en ten uitvoer bragten.

»Goed voorbeeld doet goed volgen," zegt het spreekwoord, en zulks is dan ook in het onderstaand geval bewaarheid geworden. Bij de bovenstaande daad van menschlievendheid is het niet gebleven: de dochters van den heer *Meijer* het voorgevallene op de vendutie vernomen hebbende, en den daaropvolgenden dag zich door hunne bedienden een gelukzalig nieuwejaar hoorende toewenschen, hebben aan zeven op hunnen naam staande lijfeigenen de vrijheid geschonken.

De Zeeleeuwen-Klub.

I.

Als men van de vestingwerken van *St. Malo* den bevalligen loop beschouwt van het strand, aan den eenen kant beperkt door een' strook van schuim, en aan den anderen bezoomd met het bleeke groen der zandheuvelen, met mosplanten bewassen, stuit het oog op steile rotsen, die eene kaap vormen en in zee uitloopen. Het fort *Rotheneuf* kleeft, als een arendsnest, aan het uiterste eind van dat voorgebergte. Zijne plaatsing is zóó, dat, op eenigen afstand gezien, een gedeelte zijner werken over den rand der rots uitsteekt, en, als door een onzigtbare magt geschraagd, boven den loeijenden afgrond hangt, die onophoudelijk den grondslag bestormt.

De zijde der Kaap naar de stad helt over en vormt een zonderlinge stoep, waarvan elke trede, een toevallige lijn der rots, een grillig in den steen gehouwen uitstek schijnt. Van dien reuzentrap, langs welken geen menschelijk wezen nog ooit is afgestegen, rust de onderste trede op het strand, met afgebrokene en scherpe steenklompen omgeven. De andere zijde, die de baai van *Rotheneuf* beheerscht, daalt met eene vrij steile doch begaanbare helling tot op den oever. In weerwil van de nabijheid der stad en van het volkrijke dorp *Paramé* is deze noordwestzijde van de Kaap *la Valde* volstrekt eenzaam. Haar woest en treurig voorkomen en de koude zeewind, die er onophoudelijk blaast, lokken geene wandelaars aan, en behalve een tolbediende, en nu en dan eens een jager, komt niemand den grond der heuvels betreden. Tusschen dien heuvel en de naaste bebouwde landen is de zandige vlakte een armelijk grasveld zonder frischheid of groei.

In de wintermaanden is de wind aan deze zijde zoo hevig en aanhoudend, dat het denkbeeld om er te gaan wonen dwaas moest schijnen. Evenwel had zich, in het begin van 1795, een arme visscher met zijn gezin, op het midden der helling, in eene hut van planken, nedergezet. Die man, JEAN PIERRE MALESCOT, was een zeerob, die later zijn brood won met het kalfaten van schepen en schuiten in de haven van *St. Malo*. Sterk en in zijn werk bekwaam, had hij, door zijn arbeid, goede dagen kunnen hebben, indien zijn opvliegend karakter en ruwe manieren niet achtervolgens alle scheepstimmerwerven voor hem gesloten hadden. Dáárom was hij geëindigd met visscher te worden; doch de visscherij is eene onzekere en karige kostwinning, vooral voor hen, die gebrek aan de noodige netten en tuig en een gezin te verzorgen hebben. Dikwerf ontbrak dan ook het brood in de hut, en MALESCOT leed er onder, en door zijn lijden nog driftiger, mishandelde hij meêdoogenloos zijne vrouw en zijne dochter, een meisje van vijftien jaren.

Overigens kon de wereld den breeuwer niet naar die huiselijke tooneelen beoordeelen. YVONNE, zijne goede vrouw, klaagde nooit; gesterkt in haar geloof aan een beter leven, verborg zij elke smart zorgvuldig in haren boezem en oefende ook haar kind in onderwerping en geduld. Dit edel zwijgen, gevoegd bij eenige goede daden, die van tijd tot tijd het gedrag van MALESCOT opluisterden, gaven hem eene dubbelzinnige vermaardheid. Men wist, dat hij een uitmuntend zwemmer was, die, zonder zich te overspannen, een' halven dag in het water kon blijven, en door wonderen van vermetelheid en behendigheid schipbreukelingen had gered, als niemand meer aan de mogelijkheid van hulp wilde gelooven, en verhaalde elkander die omstandigheden, waarin hij een' moed boven allen lof had betoond. Daartegen zeiden vroegere kameraden, die veel met hem hadden omgegaan, dat hij baatzuchtig en inhalig was. Zij schudden het hoofd als men van zijne huishouding sprak; en als zijne onverschrokken menschenliefde geprezen werd, gaven zij te kennen, dat hij, naar hunne meening, meer bestierd werd door praal- en hebzucht, dan door medelijden. De mensch in levensge-

— Men berigt van Pasaroean:

Onlangs is door den heer J. F. Goedkoop, gepensioneerd ambtenaar, te Pasaroean woonachtig, bij het plaatselijk bestuur aldaar de verklaring afgelegd, dat hij zijne lijfeigenen, ten getale van vijftien, uit den band der slavernij ontslaat. gerekend van het tijdstip van zijn eventueel overlijden. Deze lijfeigenen bestaan in de volgende:

Alie, man.	57 jar.	Manis, haar dochter.	5 jar.
Julia, zijne vrouw. .	53 »	December. haar zoon	1 »
Present, hun zoon. .	33 »	Tjampakka, vrouw..	57 »
Vrijdag, » . » . .	29 »	Fatal Barie, man. . .	24 »
Rosina, » dochter	26 »	Kladia, vrouw. . . .	22 »
Samira, haar dochter	4 »	Tina, »	18 »
Sariba, vrouw. . . .	37 »	Tjengké, »	17 »
Oentoeng, haar zoon	15 »		

Van de gemelde verklaring is aanteekening gehouden op het slavenregister, zoomede op de extracten uit dat register, welke in handen van den eigenaar zijn.

Vermits de heer Goedkoop reeds hoog bejaard is, kunnen de meeste der genoemde slaven nog eene reeks van jaren het genot hunner vrijheid hebben, terwijl de door deze slaven later te verkrijgen kinderen, natuurlijk in het voorregt der ouders deelen.

Mogt dit goede voorbeeld vele navolgers vinden!

De redactie deze daadzaken mededeelende, mag niet nalaten hier den wensch te uiten. dat zij gedurende den nieuw ingetreden jaarkring. nog dikwerf in de gelegenheid mag worden gesteld, de kolommen van haar Blad met zulke, zoo zeer den vooruitgaanden geest des tijds kenmerkende en hoogst verblijdende voorvallen, te kunnen vullen.

— Men meldt ons uit Krawang, dd. 28 December:

In den loop dezer maand, zijn, des middags omsteeks 4 uren, in de theetuinen te Djagger Naik Poerow, op de landen Pamanoekan en Tjiassem, drie inlandsche vrouwen door den bliksem getroffen. Een harer verloor oogenblikkelijk het leven, terwijl de beide anderen geheel verlamd zijn.

— Eenige dagen geleden vond er op de landen Pamanoekan en Tjiassem, een zonderling voorval plaats, hetwelk een treffend bewijs geeft van de koelbloedigheid eener inlandsche vrouw. In de nabijheid van Soebang, in een eenzaam gelegen Gaga, welke geheel ompaggerd was, woonde tijdelijk een man met zijne vrouw; toen de man des morgens digt bij den pagger aan zijne werkzaamheden arbeidde, springt eensklaps een koningstijger over denzelven, en stort zich op hetzelfde oogenblik op den inlander, dien hij bij het hoofd aanvat; op het akelig gegil van dien ongelukkige, waarvan de lucht weergalmde. snelt de vrouw de hut uit en ziet haar man met den tijger worstelen; zij grijpt een bij de hand liggend klein stomp mesje en aarzelt niet den tijger met dit zwakke wapen aan te vallen en dezen herhaaldelijk in het gezigt eenige wonden toe te brengen, terwijl zij haar man naar zich toe trekkende, dezen aan den vreeselijken vijand betwist.

Het ondier, afgeschrikt door de vele hem toegebragte wonden. laat zijne prooi los en springt weder over den pagger; nadat nu de in zwijm liggende man weder tot zich zelven gekomen was en, door zijne vrouw ondersteund, naar huis keerde, springt de tijger andermaal over den pagger. grijpt op nieuw met verwoedheid den man aan en brengt hem eene gevaarlijke wonde boven den slaap aan het hoofd toe. Nogtans verloor de vrouw niets van hare tegenwoordigheid van geest, en den tijger weder aanvallende, wondt zij hem met het mesje in het hoofd en de oogen. Door zulk een tegenstand verschrikt keert de tijger zich om en, den inlander latende vallen, verdwijnt hij voor de tweede reize over den pagger heenspringende.

Op het hooren van het geschreeuw kwamen eenige in de buurt zijnde inlanders aanschieten en vervoerden den zwaar gewonden man, op een balej balej, naar Soebang, ten einde aldaar geneeskundige hulp te kunnen genieten.

Deze inlanders hebben verklaard, dat de tijger hen, gedurende dit traject. op een grooten afstand. tot aan Soebang gevolgd is.

Op dit oogenblik is de man, dank der zorgvuldige behandeling van den kundigen particulieren geneesheer dezer landen, de heer *J. K. van Haastert*, buiten levensgevaar en vermag hij op eene algeheele en spoedige herstelling hopen.

— Men meldt ons van Samarang, dat twee groote loodsen met tabak gevuld, toebehoorende aan den heer *N. M. Klein* te Grobogan, door den bliksem geslagen en geheel zijn afgebrand.

— Van Magelang (Residentie Kadoe) wordt medegedeeld, dd. 27 December 1852, dat zoo wel aldaar als te Temangoeng eene, van eene trillende beweging vergezeld gaande aardbeving is gevoeld en wel in denzelfden nacht, dat zij te Batavia is ontwaard, te weten in dien van den 20 op den 21 dier maand. Hoezeer er niets bekend geworden was van eenige door haar te weeg gebragte schade, was die aardbeving toch zeer hevig geweest en had eene rigting van het O. naar het W.

— Van Soerabaija werd ons berigt, dat de raad van justitie aldaar uitspraak had gedaan in de zaak van *van Velzen*. gewezen zoutpakhuismeester; luidende het vonnis een half uur te pronk. onder de galg, tien jaren gevangenis en daarna bannissement; de bekrachtiging van het hoog-geregtshof wordt alsnog te gemoet gezien om aan die veroordeeling gevolg te geven.

— De heer *P.* te Soerabaija, in gezelschap van een vriend, zondag den 26 dezer ter jagt willende gaan, heeft de onvoorzigtigheid gehad, nadat hij zijn geweer herhaalde malen had trachten afteschieten, op, de zich daarin bevindende oude lading, eene nieuwe te doen, waarvan het bedroevend gevolg was, dat, bij de losbranding de geweerloop in zijn linkerhand sprong. waardoor hij in eens drie vingers verloor en eene diepe wonde in zijn hand bekwam; dadelijk na dit ongeval is hij naar het hospitaal gebragt; bij oogenblikkelijk onderzoek is moeten besloten worden de hand aftezetten. hetgeen wij dan ook vernemen dat met goed gevolg heeft plaats gehad.

— Wij ontvingen ook nog van Pasoeroean het volgende berigt:

Er is gemeld, dat men te Soerabaya. in de afgeloopen maand, des morgens tusschen half zeven en zeven ure eenen ligten schok van aardbeving heeft gevoeld. Ook in de residentie Pasaroean is dit door sommige personen, op den zelfden tijd, waargenomen. Eene bijzonderheid die daarbij plaats had, doch die eerst later ter onzer kennis is gekomen, deelen wij thans mede. Het water in het bekende Meer van Gratie, gelegen in het noordoostelijke gedeelte dier residentie, is op het zelfde tijdstip als hierboven gemeld werd, hevig bewogen geworden. Door sommige javanen, welke den oostelijken oever van het meer bewonen en van dit natuurverschijnsel ooggetuigen waren, is verklaard: dat het water plotseling, ongeveer drie voeten boven het gewone peil steeg, en aan die zijde over eene breedte van tien voeten buiten deszelfs oevers kwam; eerst van het zuiden naar het noorden snel voortstroomde, daar met veel geweld op den oever brak, waarbij eene ronddraaijende beweging werd opgemerkt, vervolgens in westelijke rigting voortgedreven werd en ook daar weder op eene uitspringende landtong brak, met het gedruisch als dat van de zee die op het strand breekt. Opmerkelijk was het volgens de verklaring dezer personen, dat er zelfs geen flaauwe wind merkbaar was, en dat, terwijl het water langs den kant van het meer op de hier beschrevene wijze bewogen werd. in het midden oogenschijnlijk effen en kalm bleef. Dit natuurverschijnsel moet ongeveer een vierde uurs geduurd bebben.

— De met de stoomboot Makasser, kapitein *Chevalier*, van Padang aangebragte berigtten luiden, dat aldaar in den loop der maand December, zich eenige gevallen van epidemische cholera hebben voorgedaan; het plaatselijk bestuur heeft alle mogelijke maatregelen tot het te weer gaan dier kwaal genomen, waarop zij door het heerschen dier ziekte in de Lampongs, te Bencoelen en Palembang was voorbereid. Negen en twintig personen zijn door die ziekte aangetast, van welk getal er negen overleden zijn.

NEDERLAND.

Rotterdam 23 October.

Eergisteren avond ten $7^1/_2$ ure is de postbode *G. D. A. Oskamp*, die de postdienst waarneemt tusschen deze stad en Oud-Beijerland, op den weg herwaarts tusschen Rhoon en Charlois, bekend onder den naam van de Twee Tollen. op eene ruwe wijze aangerand en met een zwaar hout op het hoofd geslagen, zoodat bij bewusteloos van zijne hondenkar stortte. Nadat hij eenige minuten op den weg had gelegen, kwam hij tot zich zelven en bevond dat zijne honden met de kar waren doorgegaan. Onmiddellijk begon *Oskamp*, luidkeels te roepen dat men zijn wagen zoude ophouden, doch al spoedig ontdekte hij twee boeren, die den aanslag meenden opgemerkt te hebben; het waren A. Leenheer, bouwman te Rhoon, A. van Pelt en een jongen, genaamd J. de Reus. Zij hadden den dader gezien en in hem zekeren Pieter Imveen, een zeer slecht ter naam staand persoon, die reeds vroeger ter zake van misdaad heeft teregt gestaan, herkend. Al spoedig had hij toen zijne hondenkar teruggevonden, naar mistte daaruit de rijks brieventas.

Onmiddellijk spoedde de postbode zich met de boeren naar den burgemeester van Charlois, den heer Speelman, waar hij. na door diens welwillende handelwijze eenigzins tot verhaal gekomen te zijn, zijne aanklagt heeft gedaan, waarvan procesverbaal werd opgemaakt. Onmiddellijk daarna werd de woning van Imveen (te Charlois) afgezet en, binnen weinig tijds, was men den booswicht meester.

Gisteren morgen werd deze persoon geboeid naar Dordrecht vervoerd, en onder belofte dat de agent. die hem geleidde, zijne boeijen wat losser zoude maken, bekende hij dezen, dat de brieventas onder een hoop steenen aan den weg verborgen lag. Bij onderzoek bleek, dat dit werkelijk zoo was; de pakketten van het postkantoor zijn daarin nog gaaf bevonden en gisteren morgen in orde aan het postkantoor alhier afgeleverd, terwijl onmiddellijk, van wege de postdirectie, van een en ander aan den minister van finantien is kennis gegeven.

De postbode heeft heden de dienst niet kunnen waarnemen.

Het is opmerkelijk dat de booswicht, die den postbode zoo moorddadig te lijf viel, bij hem niet onbekend was, daar Imveen reeds den 4den October eene poging heeft gedaan om de kar te bestelen, welke destijds naauwelijks verijdeld werd. Later, den 8sten dezer, liep Imveen op den stillen weg reeds met een stuk hout gewapend, gedurende geruimen tijd achter de kar; de werkzaamheid der honden, verraadde aan *Oskamp*, die nog niets bemerkt had, de tegenwoordigheid van den boosdoener, wiens oogmerken hij zeer verdacht hield, en dien hij thans in het oog konde houden.

Men vermoedt niet zonder grond, dat een boekje, hetwelk bij de poging tot diefstal, door *Oskamp* vermist werd, en waarin groote sommen geld stonden opgeteekend, welke hij soms belast is te vervoeren, den misdadiger tot de daad heeft aangezet, op hoop van een goeden buit te zullen behalen.

— Wij achten het der vermelding waardig, dat op dit oogenblik in den *Hortus Botanicus* te Rotterdam een gewas bloeit, hetwelk dit verschijnsel, even als de zoogenaamde honderdjarige Aloë, slechts éénmaal gedurende zijn gansche leven vertoont, om daarna te verdorren en te sterven. Deze plant, Littaea geminiflora T. (Bonapartea juncea W.) geheeten, werd reeds ongeveer 16 jaar in den kruidtuin bewaard, en gelijkt veel op een bundel bijeengebonden biezen. Thans rijst midden uit dien bundel een bloemstengel omhoog, die alreeds eene lengte van ongeveer $3^1/_2$ Ned. el bereikt heeft en met honderde gele bloemen bezet is, welke langzamerhand van onder naar boven ontluiken. De betrekkelijke zeldzaamheid van het verschijnsel, niet de schoonheid der bloemen, doet ons de aandacht onzer lezers daarop vestigen.

— *Wilp*, 19 October. Een landbouwer alhier verwachtte dezer dagen eenige gasten bij zich op stokvisch, enz. Ofschoon hij reeds zijn middagmaal gebruikt had, besloot hij echter, daar de gasten niet kwamen, hunne portiën ook nog maar te consumeren. Nadat hij zijn voornemen volvoerd had, stierf hij aan de gevolgen zijner gulzigheid.

— Men verneemt, dat onder het aantal badgasten, die in het nu afgeloopen jaargetijde de zeebaden te Scheveningen hebben gebruikt, zich veel meer dan in vroegere jaren lijders bevonden hebben, die hunne herstelling in het gebruik der zeebadkuur hebben gezocht. Men maakt het daaruit op, dat twee med. doctoren uit 's Gravenhage, 2438 en de heer d'Aumerie, doctor aan het stedelijk badhuis en inspecteur der zeebaden, 427, en dus gezamenlijk 2865 visites bij patienten aldaar hebben gebragt. Zoo iets, dan blijkt ontegenzeggelijk uit dit cijfer, dat de zeebad-kuur van Scheveningen bij in- en uitlanders al meer en meer vermaardheid verkrijgt, en een gevolg is van de heilzame werking, welke zij op vroegere kranken heeft uitgeoefend.

— In de gemeente Heeze had den 18den Oct. het volgende ongeluk plaats:

Uit vrees voor inzakking van het gewelf van den kelder aan den windmolen. waren eenige arbeiders waakzaam de aarde boven dat gewelf gelegen, te vervoeren, toen eensklaps het gewelf instortte en twee arbeiders onder de aarde bedolven werden. Een hunner is door spoedig aangebragte hulp gered; de ander is een uur later uit den grond gehaald, gaf nog eenige teekens van leven, doch was weldra dood; hij laat na eene hulpbehoevende vrouw en kinderen.

— Volgens een van Zr. Ms. consul-generaal te Havannah ontvangen berigt. dd. 24 September jl., liet de gezondsheidstoestand aldaar nog veel te wenschen over. De cholera was langzaam aan het afnemen. doch maakte nog dagelijks slagtoffers; ook hadden zich gevallen van rotkoorts voorgedaan.

— Uit Frankfort wordt medegedeeld dat het publiek in Duitschland gewaarschuwd wordt tegen het in betaling nemen van de veelvuldig in omloop zijnde Nederlandsche guldens, die. naar men beweert, 5 kreuzers minder waarde aan zilver zouden hebben, dan de Frankforter en andere Zuid-Duitsche guldens, hetgeen in evenredigheid ook met de halve en twee en een halve guldens het geval zoude zijn. Men verhaalt zelfs dat uit dien hoofde in Nederland reeds Duitsche guldens, ten bedrage van onderscheidene milioenen zijn versmolten. Wij hebben naar de zaak onderzoek gedaan en van eene kundige, wel onderrigte hand de volgende ophelderingen ten dien aanzien ontvangen:

De stelling dat de Nederlandsche gulden 5 kreutzers minder waarde zoude hebben. is geheel en al valsch, gelijk uit de volgende opgaaf blijken kan en die aan

---

vaar, zeiden zij, betaalt ruim, en dan zijn er ook nieuwsgierige toeschouwers die in de handen klappen en *bravo* schreeuwen; maar toon hem in den duisteren nacht, als er niemand is om te betalen en toe te juichen, een' ongelukkige die in gevaar is... en zie dan wat hij doet. Zij, die dus spraken, oordeelden juist. Hoort wat er in een donkeren en mistigen nacht van Februarij 1793 gebeurde.

Sedert drie uren sliep MALESCOT, toen een hevig geklop, op de deur zijner hut, hem deed ontwaken. Vloekend stond hij op en nam den houten boom weg, met welken de deur van binnen gesloten werd.

— Spoedig, MALESCOT! Spoedig! — riep de aankloppende tolbeambte, wiens wachthuis honderd schreden van daar, in eene kloof van de rots verborgen stond.

— Ginds zijn menschen op het punt van te verdrinken, neem uwe lijn, en ga spoedig te water!

Terwijl hij sprak, floot de wind en brak het verdoovend gebulder van de branding der golven op het strand. Het stormde zwaar op zee, en de hut beefde op haren grondslag. MALESCOT, bijkans naakt, bibberde van koude op zijn drempel en antwoordde niets.

— De tijd dringt — vervolgde de beambte — om hulp naar het fort willende gaan, heb ik oogenblikken verloren, die ik gaarne voor een jaar soldij zou willen terugkoopen; de kreten waren zwak en hartverscheurend! Kom, MALESCOT! eene poging, om Gods wil eene poging!

Nog liet MALESCOT het antwoord wachten. Eindelijk sprak hij op een gemeenen, norsch schertsenden toon:

— Waartoe dient gij, kustwachters toch, die bang zijt voor het water als de dolle hond!? — Heeft een *douaan* nog ooit een mensch gered? Nooit. En toch wordt hij elke week of maand geregeld betaald, en MALESCOT sterft van honger in zijn hok! — Maar, zoo is de wereld! — Goeden nacht, burger SOLEIL. Mijn vrouw zal een *profundis* bidden voor hen, die in de zee liggen: dat is alles wat men in zulk een weêr doen kan.

De tolbeambte had weinig gelet op de beschuldigingen tegen zijn *corps*; maar het slot der aanspraak verontwaardigde hem.

— Wat — riep hij uit — zoudt gij die arme menschen laten omkomen, daar het u niet onmogelijk is hen te redden! De kreten klonken geen halve mijl van den wal. De redding is maar een spel voor u, die nog vlugger zijt in het water dan op het drooge.

Tot antwoord wierp de visscher zijne deur toe, zwerende: dat hij in zulk een nacht geen voet zou verzetten, al gold het de levens van al de bewoners van *St. Malo.*" — Verstomd bleef de beambte op de plaats staan als vastgenageld. De man was gemeen soldaat, en leefde enkel van zijne *gage*; maar de nood der ongelukkigen lag hem als lood op het hart. Hij klopte nogmaals aan.

— MALESCOT! — riep hij — ik ben een arm mensch, even als gij, maar als geld u kan bewegen, weiger dan uwe hulp niet! — Ik zal u drie stukken geven van zes *livres*, als gij een mensch levend aan wal brengt.

Nu ging de deur weder open, en MALESCOT trad op den drempel, met zijne flesch aan den hals en de lijn onder den arm.

— En als het een doode is? — vroeg hij.

— Dan zult ge de helft hebben. — antwoordde de beambte.

— En als ik niets aan den wal breng? — vroeg deze weder.

— Dat verhoede God, man! Gij zijt hard jegens de lijdenden. Maar ik zal u dan toch een kroon geven.

— Goed. — hernam MALESCOT, en ging; maar na een stap gedaan te hebben bedacht hij zich en sprak: — Geef mij die kroon maar op hand burger SOLEIL.

— Als gij weêrkomt.

— Neen nu. — Ja of neen?

De beambte gaf hem het stuk geld, zonder zijne ver-

bekend kan zijn, die zich de moeite geeft de officieele stukken te raadplegen.

De Nederlandsche gulden bevat 9.45 wigtjes fijn zilver: in die verhouding zijn ook gemunt het stuk van *f* 2,50 en het vijftig cents stuk.

De Frankforter en Zuid-Duitsche guldens zijn van $24\frac{1}{2}$ op het mark Keulsch fijn. Het markkeulsch fijn staat gelijk met Ned. pond 0.233,855.5. Derhalve bevatten die guldens in fijn zilver 9.545.12 wigtjes fijn zilver. Men kan dus dadelijk het geheel verkeerde zien van de bewering als ofer een verschil van 5 kreutzers ten nadeele van den Nederlandschen gulden bestaan zou; want

$$\frac{94,50,00 \times 60 \text{ krcutzer}}{9,545,12} = 59.40 \text{ kreutzer.}$$

waaruit dus blijkt dat het verschil ten nadeele van den Nederl. gulden bedraagt 0.60 of 3/5 kreutzers, en niet 5 kreutzers.

Dat er Frankforter of Zuid-Duitsche guldens versmolten en in Nederlandsche munt herschapen zijn, is mogelijk; maar, het behoeft nauwelijks gezegd te worden, dit heeft niets gemeens met het verschil van de hoeveelheid fijn zilver tusschen de munten van Duitschland en Nederland.

De stand der wisselkoersen tusschen Nederland en Duitschland, welke dikwerf Duitschland als debiteur van Nederland doet kennen, veroorzaakt dat er meermalen Duitsche munt naar Nederland afvloeit; maar dit heeft volstrekt niets te maken met de betrekkelijke waarden der munten van die landen. De Duitsche stukken komen naar Nederland als koopwaar, als remise van tamelijk standvastige waarde, waardoor Duitschland hoegenaamd niet benadeeld wordt, aangezien dit land, in welken vorm dan ook, *gelyke* waarde er tegen ontvangt of ontvangen heeft.

FRANKRIJK.

In een Koffijhuis in de straat Mazarin te Parijs, diende een zekere *George B*..., geboortig uit Zwitserland. Men weet dat de Zwitsers bijzonder onderhevig zijn aan het heimwee en dat het aan de muzikanten bij de, in Fransche dienst zijnde, Zwitsersche regimenten verboden is de *Aria* » Ranz des Vaches" te spelen, om reden dit nationaal gezang den soldaat te zeer zijn geliefde bergen herinnert en vele zelfmoorden uit heimwee ten gevolge heeft. *George B*... sprak zonder ophouden van zijn vaderland en zijne begeerte hetzelve weder te zien. Om tot dit doel te geraken verzamelde hij een klein kapitaaltje, en aangezien hij ijverig, oplettend en beleefd was, ontving hij dikwerf kleine geschenken, welke hem deden hopen spoedig aan zijn brandend verlangen te zullen kunnen voldoen.

Eenige dagen geleden plaatste men voor de ramen van het koffijhuis doorschijnende stores, waarop de voornaamste tooneelen uit de opera Guillaume Tell waren geschilderd. Het aanschouwen dezer afbeeldingen stortte *George B*... in eene sombere zwaarmoedigheid. Hij werd afgetrokken, droomerig, en geen wederstand meer kunnende bieden aan de hem beheerschende gedachte, had hij het besluit opgevat naar zijn vaderland te vertrekken, toen hem een onverwacht ongeluk trof. In stede van zijne verzamelde penningen in de spaarbank te plaatsen, had *George* de onvoorzigtigheid gehad dezelven aan een koopman, met wien hij eenigzins bekend was, toe te vertrouwen. Onverwachts verplette hem de tijding dat die handelaar gesprongen was. Overtuigd dat zijn geld verloren en hij voor eeuwig van den vaderlandschen grond verbannen was, werd de jongeling eene prooi van de felste zielesmart en gaf nu en dan teekenen van verstandsverbijstering.

Op zekeren morgen kwam hij niet op den gewonen tijd beneden in de koffijzaal. Men spoede zich naar het kleine kamertje, hetwelk hij op de vijfde verdieping in hetzelfde huis bewoonde. Na herhaalde malen zonder antwoord te ontvangen op de deur te hebben geklopt, vermeende men een gesmoord zuchten te hooren. De deur werd opengebroken en men vond *George* op den grond in zijn bloed badende liggen. Hij had zich den strot met een scheermes afgesneden. De ongelukkige ademde nog. Een commissaris van politie, wien men onmiddelijk mededeeling van het voorgevallene gaf en dadelijk met een heelmeester was toegesneld, deed den zwaar gewonde naar het hospitaal overbrengen; edoch, alhoewel men alles in het werk had gesteld, om de minste schudding te vermijden, bezweek *George B*... echter gedurende den overvoer.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

Invloed der Goud-Ontdekkingen.

OP DEN ALGEMEENEN RIJKDOM EN DEN STAND VAN DEN INTEREST.

Jaar op jaar worden honderde millioenen guldens aan goud, die tot nu toe in den grond bewaard bleven, opgedolven en in den handel gebragt. Wat wordt de algemeene rijkdom met nieuwe schatten vermeerderd! Ziedaar eene gedachte die zich onwillekeurig voordoet wanneer men dag aan dag de verbazende goudvindingen verneemt.

De volgende regels kunnen over dit onderwerp eenige duidelijke begrippen geven:

In de laatste jaren vóór 1850 vermeerderde de opbrengst van het goud uit Siberie en het Ural-gebergte van jaar tot jaar, tot dat het eene hoogte van circa 50.000.000 guldens per jaar bereikte. Dit had aanleiding gegeven tot veel uitgebreide speculaties, gegrond op die toeneming van den goud-voorraad, op die wijze op de wereldmarkten gestort. — Maar in 1849 begint een nieuw tijdperk. — De Russische goud-mijnen, hoe rijk zij ook mogten zijn, geraken geheel op den achtergrond bij de berigten die men uit Californië ontvangt. En, hoe fabelachtig de eerste opgaven uit die verre streken, in den aanvang ook mogten schijnen, zoo bleek het spoedig, dat men die productieve krachten eer te laag dan te hoog had geschat. — Het juiste bedrag door Californië opgeleverd is natuurlijk zeer moeijelijk te bepalen; doch volgens de beste opgaven, die men tot nog toe heeft, komt men tot dat besluit dat die mijnen tot op ult. Junij 1852 een voorraad hebben opgeleverd van ruim 400 millioen guldens.

Maar op zijne beurt geraakte Californië op den achtergrond bij de Australische goudmijnen; — Eenige plaatsen in de Colonie Victoria overtroffen in rijkdom de Noord-Amerikaansche delvingen; en, als of dit alles nog niet genoeg ware, zoo bevindt men thans uit de laatste berigten van Melbourne, dat de goud-delvingen te Mount-Alexander nog veel belangrijker zijn dan alles wat tot nu toe in Australië was ontdekt. — Volgens die berigten hebben de wekelijksche aanvoeren te Melbourne, van den mijnen van Mount-Alexander alleen, eene waarde van ongeveer 5 millioen gulden — dus 20 millioen per maand en nagenoeg 240 millioen per jaar.

Indien men nu deze drie bronnen bij elkander neemt, Rusland, Californië en Australië, zoo komt men tot deze verbazende uitkomst, aangaande de vermoedelijke jaarlijksche goud-toevoeren.

	Guldens.
Rusland,	50.000.000
Californië,	180.000.000
Australië,	250.000,000
Jaarlijksche goud-productie,	480.000.000

Dit is, naar alle gedachten, een matige, en, (wat geheel Australië betreft) welligt zelfs eene te geringe schatting van den voorraad die in het aanstaande jaar op de wereldmarkt zal komen.

Indien men nu al deze feiten met bedaardheid aanschouwt, dan moet men bekennen dat zij wel waard zijn om de hoogste belangstelling van een ieder gaande te maken. — De gevolgen die hierdoor zullen ontstaan bij de landen die een groote staatsschuld hebben, en waar goud tevens wettig betaalmiddel is, (zoo als b. v. Engeland, die een staatsschuld heeft ca. 10.000.000.000 guldens,) op de waarde van land en anderen grond-eigendom, op de betrekkelijke waarde der verschillende koopwaren, en vooral den stand van den interest: — ziedaar alle zaken van het hoogste gewigt. —

Voor het oogenblik zullen wij ons in eenige regels bij dit laatste onderwerp bepalen. —

Vele menschen hebben zeer onbestemde doch niettemin zeer verkeerde begrpipen te dezen opzigte. — Zij meenen namelijk, dat de goud-productie het kapitaal van de wereld vermeerdert met het geheele bedrag aan goud dat verkregen wordt; en dat derhalve het kapitaal van een bepaald land ook vermeerderd wordt, naar mate er goud wordt ingevoerd, zoodat de interest (de huurprijs van het kapitaal) in diezelfde verhouding zou moeten dalen. — Niets is verkeerder dan zoodanige meening. Het is wel waar dat de stand van interest bepaald wordt door de verhouding, die er bestaat tusschen de hoeveelheid kapitaal dat ter verhuring wordt aangeboden, en die welke in huur wordt gevraagd; maar het is geenzins waar dat het kapitaal der wereld vermeerdert, naarmate er meer goud wordt gedolven; en evenmin dat het kapitaal van een bepaald land toeneemt, naarmate er meer goud wordt ingevoerd. Het kapitaal van de wereld kan slechts door de goud-productie vermeerderd worden, in zoover *als de voortgebragte waarde grooter is dan het kapitaal dat in die voortbrenging is vernietigd* — met andere woorden; indien er nog iets overblijft, nadat men de waarde van al het voedsel, kleeding, machinerie, slijtaadje van menschenlevens en arbeid, en alle andere onkosten die in deze productie verbruikt zijn, — in rekening heeft gebragt. Hetgeen er. na de opmaking van die balans als batig saldo der productie overblijft, dat is de vermeerdering van kapitaal, die de goud-productie heeft daargesteld. — En het is zeer twijfelachtig indien zoodanige balans van winst en verlies tusschen Californië en de wereld werd opgemaakt, of die niet op dit oogenblik leen ruim debet ten nadeele van het goud-land zou opeveren; in andere woorden, of dat goud-land niet veeleer heeft afgenomen van het geheele maatschappelijke kapitaal der wereld, dan dat het er aan toegevoegd zoude hebben. — En het beste bewijs hoe weinig groote goud-productie op zich zelf met vermeerdering van kapitaal en verlaging van den interest te doen heeft, kan men in Califoenië zelf vinden, alwaar nog zeer onlangs de interest was 3 pCt. per maand, of 36 pCt. per jaar. In Australië zullen de goud-ontdekkingen hoogst waarschijnlijk tot veel schielijker kapitaal-vermeerdering leiden, om deze eenvoudige reden, dat de kosten van voortbrenging aldaar, door verschillende zamenwerkende oorzaken, veel minder zijn dan in Californië. — In Australië waren de kolonien reeds gevestigd, en zelfs tot eenen vrij hoogen trap van beschaving en ontwikkeling gekomen; er was eene gevestigde regering, met al hare onderdeelen en veiligheids-maatregelen. — In dien toestand ontdekte men de goudmijuen, en begint men de goud-delvingen, zoodat er weinig meer kosten noodig waren, behalve de arbeid die directelijk op de delving betrekking hadden. Maar het eerstgenoemde land, Californië, was in een geheel anderen toestand — daar moesten plotseling steden gebouwd; — massa's levensmiddelen aangevoerd; — een geheel gouvernement moest op eenmaal gevestigd worden — men had een staat te scheppen; en dat alles kon niet geschieden zonder menigvuldige risico's en verliezen, die grootendeels door de goudproductie moesten gedragen worden.

Evenmin is het waarheid, (zooals reeds boven gezegd werd.) dat het kapitaal van een land vermeerderd wordt in dezelfde verhouding als het ingevoerde goud; — het geval is zelfs zeer denkbaar, dat onder zulke omstandigheden, het kapitaal van een land juist vermindert en achteruitgaat. — Onderstellen wij b. v. Engeland: dan is de eenige weg waardoor een vermeerderde goudproductie ook eene vermeerdering van Engelsch kapitaal kan te weeg brengen, deze. dat er meer vraag naar Eng. producten kome, (en daardoor meer arbeid, en meer bespaarde winsten), om de meerdere vraag in de goudlanden te voldoen. — Maar dit kan wel niet anders dan langzamerhand en trapsgewijze geschieden.

(*Vervolg hierna.*)

Advertentiën.

---

ontwaardiging langer te ontveinzen. Hij had het regt nu gekocht om te bevelen.

— Thans op weg! — gebood hij.

MALESCOT liet het zich geen tweemalen zeggen: betaald wordende werkte hij. Het was geene menschlievendheid. die hem dreef: met levensgevaar menschenlevens te redden was zijn ambacht; hij bedreef de edele daden voor zóó veel, of zóó veel, en anders niet.

Haastig ging hij naar 't strand, door den beambte gevolgd.

Een oogenblik later maakte hij een kruis en sprong in zee.

II.

In den namiddag van den vorigen dag had een kleine open bodem, gebruik makende van een nevel, die plotseling de baai bedekte, stil het anker geligt, en, met alle zeilen in top, den steven gewend naar het eiland *Jersey*. In dien tijd waren zulke heimelijke togten niets ongewoons: de vlugtende adellijken verkozen de kusten van *St. Malo* als het minst gevaarlijk en 't gemakkelijkst om uit te wijken. Er waren daar vele strandwachters, maar de kust biedt er ook talloos vele gelegenheden aan om zich te verbergen. De rotsen bevatten grotten of kloven, en hare uitstekken in zee kleine havens in menigte. Soms moest de émigrerende lang in die verblijven wachten, doch hij was er veilig. Als eindelijk de honderdöogige verspieders door mist of nevel werden geblinddoekt, of als de nacht eens regt donker was, dan verliet een klein vaartuig heimelijk den beschermenden inham, om koers naar *Engeland* te zetten.

Het smokkelen ook was toen eene uitmuntende broodwinning. Er zijn zeer groote fortuinen te *St. Malo*, die geen anderen oorsprong hebben dan in den smokkelhandel. De smokkelaars van 1793 wonnen zoo wel op de uit- als op de te huis reize. Zij hielpen de belastingen en de guillotine ontduiken. De visscherschuit met *émigranten* uitgaande, kwam met tabak en zijden stoffen terug.

Het vaartuig dat wij, onder bedekking van den mist, hebben zien vertrekken, had slechts één passagier aan boord. Een jong man van twintig à twee-en-twintig jaren, die de bekommering en waarschuwingen der zeelieden door groote belooningen had tot zwijgen gebragt.

De Burggraaf DE ST.-JOUAN verliet, met weerzin, den geboortegrond. Zijn vader, eerst onlangs overleden, had de gevolgen der gebeurtenissen van 1789 voorzien en zich gehaast om zijne bezittingen te gelde te maken; doch de jonge Markies, meester van eene zeer aanzienlijke fortuin, verbond zich geheel aan de zaak des Konings en bood zich bij den Heer DE LA ROUARIE onvoorwaardelijk aan. Hij had, zoo wel persoonlijk als met geld, den *Bretonschen* zamenzweerder ondersteund; doch toen het plan mislukt en de hoofd-leider dood was, achtte hij zich van alle verpligtingen ontslagen. Met een helderen blik overzag hij de Koningsgezinden in *Bretagne*. Hij zag hunne slapheid in handelen, bij zoo veler gereedheid om zich om te keeren, en daarmede alle kans op triomf voorbij. Elke goede uitvoering van wijze plannen, 't zij van aanval of verdediging, was bovendien belemmerd door edellieden, die, in plaats van eendragtig te handelen, met elkander twistteden over den voorraug, en, in opgeblazen adeltrots, niet den schrandersten en dappersten tot veldheer begeerden, maar hem die de meeste kwartieren bezat, en onderling over 't getal van ieders kwartieren strijd voerden. Hij begreep den onwil of het onvermogen der Prinsen, en, wanhopende aan het volvoeren eener taak. in welke het vernuft van DE LA ROUARIE was te kort geschoten, stortte hij tranen over den man, die groot zou zijn geweest, indien hij niet, verlamd door de nietigheid zijner vrienden, ware bezweken. Daarom dacht hij nu aan zich-zelven. Zijn kasteel stond nabij de kust, hij pakte het overschot van 't vaderlijk vermogen in eene *cassette*, en begaf, zonder eenig gevolg, zich naar de plaats der inscheping.

(*wordt vervolgd.*)

Scheeps-Berigten.

Aangekomen Schepen te *Batavia*.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*		*Agenten.*
Januarij	1	Nederlandsch	Resident van Son	Bandits	Macao	22	Decemb.	B. Kopersmit en co.
»	—	Nederl.Indisch	Yatie Liong	de Wolff	Samarang	25	»	
»	—	» »	Oey Sinjo	Kwee Samiang	Pecalongan	24	»	
»	2	» »	Nawan Eljoesoer	Montiero	China	14	»	
»	—	» »	Nagalaut	de Winter	Samarang	23	»	
»	—	» »	Cecile	Makarim	Singapore	26	»	
»	—	» »	Pasekan	Tan Pik Giok	Pecalongan	21	»	
»	3	Nederlandsch	Nijverheid	Mooi	Indramayo			Paine, Stricker en co.

Vertrokken Schepen van *Batavia*.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
December	31	Nederlandsch	Reyerwaard	Wierikx	Cheribon
Januarij	1	»	Agneta	Crap Hellingman	Samarang
»	—	»	Mercator	Poort	Tjilatjap
»	—	»	Nieuw Lekkerland	Hofman	Soerabaya
»	—	Nederlandsch-Indisch	stooms. Macassar	Chevalier	Samarang, Soerabaya
»	—	» »	Tadjil Moeloek	Sech Osman	Soerabaya
»	3	Engelsch	Ameer	Vellacot	Antwerpen

In lading liggende Schepen te *Batavia*.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	Vertrouwen *	Pott	Nederland	MacLaine, Watson en co.
»	Stad Amsterdam *	Stokvliet	»	B. Kopersmit en co.
»	J. C. J. van Speyk	Noltee	»	»
»	Henriette Maria *	Wigmink	Samarang	»
»	Vier Gebroeders *	Ypnek	[illegible]	»
»	Cornelis Wernard Eduard *	Kleinhouwer	Soerabaya	»
»	Resident van Son *	Bandits		»
»	Catharina Maria	Logger	Indramayo	Metzendorff, Wilmans en co.
»	Constantia *	Kaleshook	Nederland	van Ommeren, Rueb en co.
»	Julie Claire	de Wijn	»	Haager en Schuurman.
»	Nijverheid	Mooi	»	Paine, Stricker en co.
»	Cornelia Henriette	Gollards		»
»	Beatrix	Verschoor	Soerabaya	B. Sanier, Suermondt en co.
»	Admiraal Zoutman	Hinghes	»	»
»	Amerika	Ruiter	»	»
»	Zorgvliet *	Groote		Pitcairn, Syme en co.
»	Goede Verwachting	Zeylstra	Soerabaya	W. Anderson, Tolson en co.
Nederl.Indisch	stooms. Banda	Hugenholtz	Soerabaya, Macassar	B. Kopersmit en co.
» »	stooms. Padang	Persille	Padang, Bencoelen	»
» »	Alphoeloek	Sech Baradjak	Soerabaya	Coulster.
» »	Fiedha Rachman	Sech Belfagie	Samarang	»
» »	Almanshoor	Said Ibrahim		»
» »	Alnoer	Sech Baharmoes	Samarang	»
» »	Kasbal Gair	Maidman	Singapore	
» »	Fathool Barie	Sech Osman		
» »	Thay Goan	Tan Teksoey	Cheribon	
» »	Indramayo	Tjoey Seng		
» »	Tartar	Sie Kong Pat		
» »	Oey Sinjo	Kwee Samiang	Indramayo	
» »	Yatie Liong	de Wolff		
» »	Pasekan	Tan Pik Giok	Padang	
» »	Cecile	Makarim		
» »	Nawan Eljoesoer	Montiero		
» »	Nagalaut	de Wenter	Samarang	
Engelsch	Marquis of Bute	Hutton	London	Metzendorff, Wilmans en co.
»	Aliby	Bell	Port-Philip	MacLaine, Watson en co.
Amerikaansch	Delphin	Hoyt	Singapore	Paine, Stricker en co.
Fransch	Louisa Cezard	Chatelain	Samarang	B. Sanier, Suermondt en co.
Hamburger	Christian	Binder	Macassar	Bahre en Kinder.

De Hollandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *sterretje*.

Aangekomen Passagiers.

Met het N. I. schip *Cecile:* mevr. Montiero.
» » » » » *Pasekan:* de heer van Hemert.

Handels-Berigten.

Aanvoer.

Van Singapore per ned. ind. bark *Cecile* gez. Sech Oemar bin Said Makarim.

250 zakken poetjoek *J. Arathoon.*
57 bn. goenie zakken *W. Anderson Tolson en co.*
50 zakken tarwe *Andreas en co.*
8 krandj. gedr. garnalen 15 ledige potten *Lim Hoa.*
40 pakken paijongs 1 kt. kat. goederen 2 zakken comijnzaad 40 pakk. paijongs 9 kn. lengkeng 1 do. gouddraad *Tjia To.*
1998 zakken tarwe 500 planken *Adam en co.*
1 baal linnen 6 vaten visch kuiten *Sech Mohamat Jeas.*
2 kn. garoe hout *Said Achmat Alhassi*
10 pakk. comijnzaad 1 baal madras chits 3½ pic. ambalo 1 kt. div. katoen goederen *Said Oemar bin Hoesin Ydroes,*
1 krandj. gedr. oesters 3 kisten thee 1 kist visch 2 vn. vischkuiten *Chuch Hoe.*
10 stel bloem potten *Gezagvoeder*
1 baal alkatief *Said Aloewie Satri*
14 baal linnen 112 zakk. tarwe 29 vn. vischkuiten 59 zakken dadels 2 banken *Said Aloewie Satri.*
1 zak rozijnen 2 potten ghie 547 st. balken 4290 do. planken 26 pakken 2 zakken comijnzaad 270 pot dadels 2 kn. linnen *Said Aloewi Satri.*
1 kist visch *Lim Hoa.*
1 do. linnen *Sech Achmat Bagreso.*
1 koffer lijnwaden 4 ledige koffers *Brahim.*
1 pak [illegible] 2 kn. gouverns. goederen 21 do. koper bladen 1 vatje spijkers 2 pak do. *Said Alowi Satri.*

Van Macao per ned. schip *Resident van Son* kapt. Bandits agt. B. Kopersmit en co.

Ballast.

Van China per ned. ind. bark *Nawan Eljoesoer* kapt. Monteiro agt. L. L. Coulster.

779 coll. chin. goederen 95 st. do. steenen 1400 do. do. vloer steenen 1 pr. do. steenen tijgerbulden 75 kraudjang kommetjes 5000 pakken do. *Gouw Kangsoeij.*
227 coll. chin. goederen *Lie Tjienliauw.*
187 do. do. idem. *Tan Tjak.*
124 do. do. idem. *Lie Moij.*
63 do. do. idem. *Nio Tjoesoeij.*
34 st, steenen 39 coll. chin. goederen *Lim Sonkang.*
18 st. steenen 3 coll. chin. goederen *Ko Kiok.*
14 coll. idem *Lauw Pag.*
70 do do. idem *Lie Liong.*
16 do do. idem *Tan Long,*
8 do do. idem *Oeij Intjieng.*
248 do. do. idem *Kam Siong.*
1 krandj. boeken *Lie Tiat.*
2 kn. chin- goederen *Tan Iewo.*

Van Siam per Wangkang *Tim Eenseng.* gez. Oeij Boenheng.

2,600,000 ps. gezt. kembang 20 pic. gedroogde visch 4 do. scharretj. 1 do. trassie 15 do. uijen 1040 pees aardewerk 85 stellen aardewerk *Tan Koengoan.*

Uitvoer.

Naar Stockholen per zweed schip *Nordpolen* kapt. Godtknecht.

2000 pic. suiker 1736 do. do. 10 do. rotting 668 st. koehuiden 5 do. rotting 22 do. koffij *Metzendorff Wilmans en co.*
282 pic. suiker *Busing Schroder en co.*

Naar Amsterdam. per eng schip *Dalriada* kapt. James Scott.

6533 pic. rijst 7500 do. suiker 15 do. wilde noten $6^{20}/_{100}$ do. was $12^{90}/_{100}$ do. guttapercha 259 do. cassia 1200 do. suiker 50 leggers arak 272 pic. gomelastiek 22 do. gombenzoin *de Weerdt Ruyl en co.*
51 leggers arak *Busing Schroder en co.*
2137 pic. suiker *Bahre en Kinder.*
4 kn. specerij olie *Hunter Houghton en co.*
37 pic. notenmuscaat 7 do. foelie *Morgan Melbourn en co.*
2800 pic. suiker *Busing Schroder en co.*
12 kn. kaijoe poetie olie *de Weerdt Ruyl en co.*
2 kn. manufact. *Pandel en Stiehaus.*
36 kn. kaijoe poetie olie *MacLaine Watsan en co.*
75 pic. gom dammer 3077 do. suiker 50 ks. soija *de Weerdt Ruyl en co,*
2 kt. kaijoe poetie olie 200 pic. rotting 15 do. wilde notenmuscaat $3^1/_2$ do. guttapercha 250 do. rotting *Hunter Houghton en co.*
$247^{20}/_{100}$ pic. suiker *Burtsch Myrtle en co.*
2200 pic. suiker *Busing Schroder en co.*

Naar Soerabaya per ned. ind. bark *Naim Balhair* gez Sech Achmat bin Oemar Fagie.

6 kn. lakwerk en zijde stoffen 4 ks. handwerk 15 do. schutsels 1 do. zijde do. 25 do. zakie 25 do soija 4 pakken bezems 3 kn. paijongs 5 mn. pannetjes 20 ks. tjintjauw 10 kartevunen 30 pak nachtspiegels *de Wolff.*
16 kn. bladkoper 1 do. machinerien *Adam en co.*
20 vs. crepe kruid 1 kt. manufact. *W. Anderson Tolson. en co.*
1 kistje 1 tromm. 3 ks. groenten 1 kt. infanterie en cavallerie sabels 1 kt. wandelstokken *Kreglinger Dummler en co.*
1 kt. blik 1 do. porcelein *Vaupel en co.*
1 kt. jap. goederen *Kruthoffer.*
2 ks. gedr. slendangs 2 do. do. sarongs 6 bn. zeildoek 20 kn. roode wijn 4 pak jap. matten en kleinigheden 2 ks. tjintjauw *Adam en co.*
1 kt. doeken 4 kn. papier 1 do. gedr. katoen 1 do. fluweel 1 do. wit katoen 2 do. doeken *E. Moormann en co.*
3980 st. vloersteenen *Said Abdul Kadier Segaf.*
5 pic. was. *Gezagvoeder.*
1 mast. 1 balk *C. L. Coulster.*
25 vn. roodewijn 250 kn. do. do. 10 do. hermitage en chambertin 10 do. bourgogne 75 do. cognac 10 do. vr. op water 15 do. do. op. brandewijn 85 do. do. op. azijn 3 do. mostard 50 do. slaolie, 5 vn. hagels 10 kn. witte brandewijn *L. Platon.*
1 do. pennemessen *C. Willems.*
110 koperen pijpen *MacLaine Watson en co.*
10 doz. eur. doeken 1 st. groene zaken 2 corg. bat. doeken 2 muur klokken *C. L. Coulster.*
1 corg. java stroomatten *aan boord gebl. lad. v. Samarang.*

Naar Nederland via Soerabaya per ned. schip *Nieuw Lekkerland* kapt. Hoffman.

450.000 n. ℔. steenkolen *aan boord gebl. Gouv. Lading.*
150 hammen 150 vs. boter 85 do. rolpens en worst 6 kn. kock ens *aan boord gebl. lad. v. Nederland.*
400 pic. tin 100 do rotting *N. H. M.*

Naar Nederland via Tjilatjap per ned. schip *Mercator,* kapt. J. Poort.

75 pic. rotting 300 do. tin *N. H. M.*
10 ks. wijn 6 coll bier en provisien *van den Broek en co.*
1 kt. kantoorbehoeften *van Haren Noman.*
9 vatjes spijkers 1 pak schoppen 2 domme krachten 3 vaten koolteer 20 patjols *Kreglinger Dummler en co.*
2 kn. glaswerk *v. d. Burch.*
6 do. roodewijn 12 ks. idem 1 do. bitter 12 tanden borstels 1 kistje jaconet 20 st. chits. *Vaupel en co.*

Naar Nederland via Samarang per ned. schip *Agneta* kapt. Hellingman.

50 pic. rotting 20 do. kardranghout *B. Kopersmit en co.*

Naar Samarang en Soerabaya per ned. ind. stoomschip *Macassar* kapt. Chevalier.

Lading voor Samarang.

2 kistjes boeken 1 do. lijsten 1 do. boeken 1 rol. papier *van Haren Noman.*
1 pak sigaren *Paine Stricker en co.*
2 kn. 1 pr. epauletten *B. Kopersmit en co,*
3 kn. zadels wandelstok en pennemessen *Kreglinger Dummler en co*
31 bn. manufact. *Tiedeman en v. v. Burg.*
1 kt. kantoor behoeften *van Haren Noman.*
1 pakje boeken 1 kt. kleederen 1 do. modeartikelen 8 ks. jagtgeweren *Kreglinger Dummler en co.*
8 kn. meubelen 1 do. zilverwerk 2 do. kramerijen 1 do. manufact. *Reijnst en Vinju.*
1 kt. medicijnen *H. E. Gouijn.*
2 kn. hammen *van Ommeren Rueb en co.*
1 kn. kramerijen 2 krandj. witte suiker *Langier en Esmiol.*
1 kt. papier *Lange en co.*

Lading voor Soerabaya.

1 balie jap. soija 1 kt. tjintjauw 1 do. div. kleinigheden 1 ballie miso. 1 kistje 1 mandje div. jap. kleinigheden 4 kn. witte wijn 3 do. const wijn 5 do. madera 1 koff. kleederen 1 kist do. boeken etc. *H. E. Gouijn.*
2 bn. neteldoek 8 kn. gedr. katoen *Burth Mijrttle en co.*
3 kisten papier 1 kistje do. 1 do. schoolgoed 1 do. boeken *van Haren Noman.*
1 kt. kleederen en sigaren 2 pak jap. schutsels *Brandon en Meijer.*
1 kt. kaarten 1 do. boeken en 1 rol kaarten *van Haren Noman.*
1 kt. manufact. *Pandel en Stiehaus.*
2 kn. kain pandjang 1 do. sarongs 1 baal doeken *E. Moorman en co*
2 kn. madera 1 do. speelgoed *H. E. Gouijen.*
1 kt. jap. kleinigheden 1 kistje boeken *B. Kopersmit en co.*
1 kt. kleedingstukken *Metzendorff Wilmans en co.*
1 kt. provisien *E. Moormann en co.*
8 kn. provisien 1 do. cotonets 2 do, medicijnen *Bahre en Kinder.*
1 kt. lees boeken 1 pakje do. *Lange en co.*
4 bladen ijzer *H. E. Gouijn.*
1 kt. jap. soija 1 do. cannoman 1 do. tjintjauw 1 pak paijongs *J. Brown.*
1 kt. scheermessen 88 doz. tafel messen 160 do. koperwerk *Jap Tengsoeij,*
1 kist. boeken 1 pak. boeken *van Dorp.*
1 kt. papier 1 pak boeken *Lange en co.*
1 kt. papier en zeep *Volmer.*
2000 sp. matten *Tiedeman en v. d. Burg.*
1 pak borduursel *van Riet.*
1 slijpsteen *Brandon en Meijer.*

Lading voor Samarang.

1000 sp. matten 2837 guld. specie *Han Tjensan.*
2 kleederkasten 2 stoelen 10 st. ijzer 2 kalbassen 1 pot zuren 1 kt. alkatieven *Zakara.*
1 pak sigaren *van Ommeren Rueb en co.*
3000 sp. matten *Tiedeman en v. Burg.*
1 kt. terpentijn *gebr. Roselje en co.*
900 sp. matten *Sie Yoetiang.*
4 suikerpannen *B. Kopersmit en co.*
3000 mex. dollars *Bahre en Kinder.*
1 kt. oud zilver *B. Kopersmit en co.*
44 th. stafgoud *Said Bahabaiesij.*
en *Gouvernement.* goederen

Gedrukt te *Batavia*, bij Hr. BRUINING.